

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA**

**AGENȚIA NAȚIONALĂ
PENTRU CURRICULUM ȘI
EVALUARE**

Raionul

Localitatea

Instituția de învățământ

Numele, prenumele elevului

ISTORIA ROMÂNILOR ȘI UNIVERSALĂ

PRETESTARE
CICLUL LICEAL

Profil arte

03 aprilie 2024

Timp alocat: 180 de minute

Rechizite și materiale permise: *pix cu cerneală albastră.*

Instrucțiuni pentru candidat:

- Citește cu atenție fiecare item și efectuează operațiile solicitate.
- Lucrează independent.

Îți dorim mult succes!

Punctaj acumulat _____

SUBIECTUL I (24 puncte)

Studiază sursele și realizează sarcinile propuse.

SURSA A.

„După o perioadă de prosperare în timpul dinastiei Severinilor încheiată cu domnia lui Alexandru Severus, în Imperiul Roman s-a declanșat criza politică care a afectat mai apoi întreaga societate. Cauzele și formele de manifestare a crizei au fost diferite: criza gospodăriei sclavagiste, adâncirea diferenței sociale și creșterea opoziției dintre clase, scăderea numărului populației imperiului, revenirea de la o economie monetară la o economie naturală, intensificarea invaziilor barbarilor în provinciile Imperiului etc. În partea de nord a provinciilor Galia și Spania, criza a fost acompaniată de conflicte sociale și revolte antiromane (...)”.

(Pavel Cocârlă, *De la Clovis la Richelieu*, Vol. I, Chișinău, 2007, p. 38)

SURSA B.

„În anul 235, Alexandru Severus, a fost asasinat de soldații săi, care l-au recunoscut apoi ca împărat pe generalul Maximinus Trax (Tracul). Acest lucru a declanșat o criză care a degenerat rapid în anarhie militară. În următorii 50 de ani, multe alte legiuni au preluat această practică și și-au proclamat comandantul împărat în schimbul unui donativ (dar făcut soldaților). (...) Această criză nu a fost doar una politico-instituțională (mai mulți împărați în același timp), căci a dat naștere unui șir de alte crize legate între ele: criza militară (apărarea ineficientă a frontierelor), criza economică (inflația prețurilor) și criza religioasă (o criză a valorilor religiei tradiționale)”.

(Ch. Buenacasa Perez, *Căderea Imperiului Roman. Criza, decăderea și împărțirea imperiului*, București, p. 17)

Nr.	Item	Punctaj	
		L	L
1	Explică, în baza surselor, termenul <i>imperiu</i> . _____ _____ _____	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
2	Determină, în baza surselor două crize de ordin economic, care s-au manifestat în Imperiul Roman în secolul al III-lea. _____ _____	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
3	Describe, în baza surselor și a cunoștințelor obținute anterior, cauzele crizei Imperiului Roman în sec. al III-lea. _____ _____ _____ _____ _____ _____	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
4	Compară opiniile expuse de autori privind manifestarea crizei în domeniul politic în Imperiului Roman în secolul III-lea. Argumentează răspunsul cu trimitere la surse. _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
		5	5
		6	6
5	Exprimă-ți argumentat opinia cu privire la consecințele de durată ale crizei Imperiului Roman în secolul al III-lea. _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
		5	5
		6	6
	7	7	

SUBIECTUL al II-lea (22 de puncte)

Studiază sursa și realizează sarcinile propuse.

„Preotul militar Alexei Mateevici adesea obținea concedii și revenea la Chișinău, unde își vizita familia, participa la diverse manifestări social-politice cu cuvântări înflăcărâte și patriotice. (...) Războiul îi dezvoltă lui Mateevici și mai mult sentimentul național, dragostea față de oamenii de același neam, în special după transferarea lui pe frontul român, format în mare parte din basarabeni, având și posibilitatea de a cunoaște direct Vechiul Regat. [...] Semnificativ este faptul că pe frontul de la Mărășești, pentru a doua oară, activitatea creatoare a lui Alexei Mateevici s-a înviorat brusc: scrie numeroase opere în care reflectă starea lui spirituală la acel moment istoric. Se știe că prima ascensiune de activitate scriitoricească a poetului adolescent, de 17-19 ani, de asemenea a fost condiționată de revoltele populare din Rusia din anii 1905–1907, când *poeziile lui erau înfiripate de avântul speranțelor eliberatoare de sub jugul țarist*. Aceleași speranțe au reînviat către vara anului 1917, când poetul devenise mai maturizat, dezvoltându-și viziunile patriotice de pedagog și preot iscusit, capabil să atragă atenția poporului băștinaș, chiar și în timpul luptelor, devenind una dintre cele mai influente personalități în societatea basarabeană din acea perioadă. În anii de război, după revoluția din februarie 1917, activitatea poetică a lui Mateevici izbucnește ca un vulcan, începând cu celebra operă „Limba noastră””.

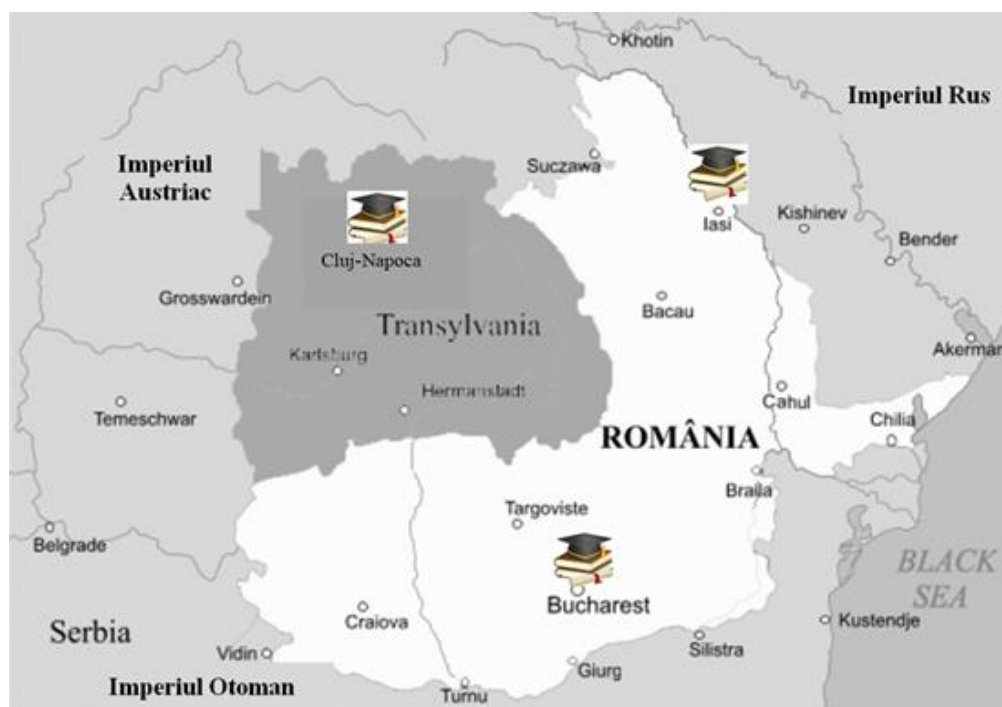
(Gheorghe Baciu, *Alexei Mateevici (1888-1917) – preot militar, poet și patriot*, în Revista Militară nr. 2 (12) 2014, p. 138-140)

Nr.	Item	Punctaj	
		L	L
1	Enumeră, din sursă două domenii de activitate ale lui Alexei Mateevici. _____ _____ _____	0	0
		1	1
		2	2
2	Identifică două viziuni ale lui Alexei Mateevici în urma participării lui, în primul Război Mondial, reflectate în sursă. _____ _____ _____	0	0
		1	1
		2	2
3	Determină evenimentele istorice care au marcat activitatea lui Alexei Mateevici. Argumentează răspunsul cu trimitere la sursă și la cunoștințele obținute anterior. _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____	0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
		5	5

4	<p>Explică sintagma <i>poeziile lui erau înfiripate de avântul speranțelor eliberatoare de sub jugul țarist</i>. Argumentează răspunsul cu trimitere la un fapt istoric.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L 0 1 2 3 4 5 6 7	L 0 1 2 3 4 5 6 7
5	<p>Apreciază rolul lui Alexei Mateevici în istoria românilor. Argumentează răspunsul.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L 0 1 2 3 4 5 6	L 0 1 2 3 4 5 6

SUBIECTUL al III-lea (19 puncte)

Studiază harta și realizează sarcinile propuse.

Instituții de învățământ superior

Nr.	Item	Punctaj	
1	<p data-bbox="225 232 1299 338">Numește un proces istoric pentru care, harta propusă, servește ca sursă de informare. Argumentează răspunsul cu trimitere la hartă și la cunoștințele obținute anterior.</p> <hr data-bbox="225 383 1299 387"/> <hr data-bbox="225 439 1299 443"/> <hr data-bbox="225 495 1299 499"/> <hr data-bbox="225 551 1299 555"/> <hr data-bbox="225 607 1299 611"/> <hr data-bbox="225 663 1299 667"/> <hr data-bbox="225 719 1299 723"/> <hr data-bbox="225 775 1299 779"/> <hr data-bbox="225 831 1299 835"/>	L 0 1 2 3 4 5 6 7	L 0 1 2 3 4 5 6 7
2	<p data-bbox="225 860 1299 931">Determină etapele procesului prezentat în harta propusă. Argumentează răspunsul cu trimitere la hartă și la cunoștințele obținute anterior.</p> <hr data-bbox="225 976 1299 981"/> <hr data-bbox="225 1032 1299 1037"/> <hr data-bbox="225 1088 1299 1093"/> <hr data-bbox="225 1144 1299 1149"/> <hr data-bbox="225 1200 1299 1205"/> <hr data-bbox="225 1256 1299 1261"/> <hr data-bbox="225 1312 1299 1317"/> <hr data-bbox="225 1368 1299 1373"/>	L 0 1 2 3 4 5 6 7	L 0 1 2 3 4 5 6 7
3	<p data-bbox="225 1408 1299 1480">Formulează, în baza hărții și a cunoștințelor obținute anterior, o consecință a reformei învățământului, din anii 60 ai secolului al XIX-lea.</p> <hr data-bbox="225 1525 1299 1529"/> <hr data-bbox="225 1581 1299 1585"/> <hr data-bbox="225 1637 1299 1641"/> <hr data-bbox="225 1693 1299 1697"/> <hr data-bbox="225 1749 1299 1753"/> <hr data-bbox="225 1805 1299 1809"/> <hr data-bbox="225 1861 1299 1865"/> <hr data-bbox="225 1917 1299 1921"/> <hr data-bbox="225 1973 1299 1977"/>	L 0 1 2 3 4 5	L 0 1 2 3 4 5

SUBIECTUL al IV-lea (35 de puncte)

Studiază sursele A-C.

Sursa A: „În secolele XIV-XVI Europa a cunoscut o amplă mișcare culturală sub numele de Renaștere, redescoperind valorile culturale din antichitatea greco-latină. Această etapă din istoria europeană cunoaște un proces activ de relansare, caracterizat prin mari invenții și descoperiri geografice, prin înflorirea științelor și artelor. (...) Conținutul ideal al epocii Renașterii, în înțelesul de cult al valorilor spirituale, a stat în relație apropiată cu avântul erudit spre redescoperirea operelor artistice, literare și filosofice ale antichității. În cadrul acestor opere oamenii epocii Renașterii își regăseau propria lor concepție despre om în calitate de cel mai uman reprezentant al creațiunii. Gânditorii, erudiții, literații au constituit un curent numit „umanist”. Conform concepției acestui curent omul este singura ființă care nu are o poziție stabilită definitiv în Univers. Umaniștii aveau încredere în puterea renovatoare a științei, ei însăși efectuând observații și experiențe științifice, stabilind astfel interdependența și conexiunea dintre știință și artă, aplicând pe larg în creația artistică cunoștințele și realizările științifice.”

(N. Laiu, V. Coptileț, *Influența Renașterii europene asupra dezvoltării și evoluției Țărilor Române*, în: *Moldoscopie*, 2016, nr.1, p. 27-28)

Sursa B: „Rivalitatea dintre umanism și biserică s-a manifestat în toate domeniile vieții, precum cultura, arta, știința, educația, puterea politică/juridică, economia, din motiv ca la bază stătea supremația bisericii asupra credincioșilor, lucru pe care cu cât mai puternic umaniștii vroiau să îl destrame, cu atât mai mult biserica dorea să păstreze poziția privilegiată. (...) În artă și arhitectură începând cu sec.XIV se observă schimbări radicale pro-umaniste; apar primii pictori renascentiști precum Leonardo da Vinci, Michelangelo Bounarotti, Rafaelo, Sandro Botticelli prin apariția lucrărilor fără caracter pur religios („Mona Lisa,, , „Nașterea lui Venus”). În arhitectură și sculptură, Renașterea se caracterizează prin apariția stilului gotic și reintroducerea reprezentării Omului în sculptură; astfel, apar opere arhitecturale precum: Notre Dame de Paris, Bazilica Sfântul Petru din Roma, castelul din Heidelberg , Biserica Neagră din Brașov, Mănăstirea Putna; opere sculpturale: „David,, „Sclavul orb”, „Sfantul Ioan Evanghelistul”.”

(Radu Popușoi, *Raportul dintre umanism și biserică în epoca Renașterii*, în: Conferința tehnico-științifică a studenților, masteranzilor și doctoranzilor, Universitatea Tehnică a Moldovei, Chișinău, 2019, vol. 2, p. 501)

Sursa C: „În epoca Renașterii, se dezvoltă burghezia, începe emanciparea țărănimii, iar nobilimea pierde treptat supremația economică, păstrându-și doar preeminență politico-socială. Cu excepția Italiei și a Germaniei, de exemplu, în care fărâmițarea politică s-a menținut multă vreme, se formează statele centralizate în jurul monarhiei (Franța, Spania, Anglia), care încurajează expansiunea comercială, protejează creditul și sprijină industria. (...) Acestor transformări social-economice și politice profunde le-a corespuns un avânt fără precedent și în domeniul culturii, o perioadă de înflorire a artei, literaturii, științei, gândirii social-politice și filozofice.

(*Renașterea – istoria unei epoci*, în: <https://historia.ro/>)

Utilizează sursele și cunoștințele obținute anterior pentru a redacta, într-o pagină, un eseu la tema:

Rolul Renașterii în geneza societății moderne.

În textul tău:	Punctaj	
formulează argumente relevante (cel puțin trei), corecte din punct de vedere științific, pentru a-ți susține opinia referitoare la tema propusă;	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
formulează relații de cauză-efect (cel puțin două);	L 0 1 2 3 4 5 6	L 0 1 2 3 4 5 6
integrează critic informațiile din sursele propuse;	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
plasează în timp și spațiu evenimente/ procese/ fenomene istorice;	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
menționează o personalitate istorică care a contribuit la evenimentele/ procesele descrise;	L 0 1 2	L 0 1 2
expune ideile în baza unui plan logic care să includă introducere, cuprins, concluzie;	L 0 1 2 3 4 5 6 7	L 0 1 2 3 4 5 6 7
utilizează corect limbajul istoric.	L 0 1 2	L 0 1 2

